

CIRCULAIRE EIWITBRONNEN - Marta Lourenço

Webinar - Eiwit-transitie, eiwitrijke teelten en
circulaire eiwitbronnen 20/10/2026

1

CIRCULAIRITEIT?

Circulariteit betekent dat we producten en grondstoffen zo lang mogelijk blijven gebruiken en zo weinig mogelijk verloren laten gaan.

Minder gebruiken

Minder nieuwe
grondstoffen nodig

Waarde behouden

Langer gebruiken

Onderhouden, herstellen
en hergebruiken

Opnieuw benutten

Materialen terugwinnen
als nieuwe grondstof

2

CIRCULARITEIT IN DIERVOEDER

Dieren benutten voedingsstoffen uit nevenstromen die mensen niet of nauwelijks eten. Zo blijven deze voedingsstoffen in de voedselketen.

Bierproductie

Verwerking van graan

Bierdrif

Nevenstroom met eiwitten

Melkkoe

Bierdrif als deel van het voer

Melk

Voedsel voor mensen

Voorwaarde: veilig, wettelijk toegelaten en passend bij de voedingsbehoeften van het dier.

ILVO

3

VOEDSEL OF DIERVOEDER?

Kunnen mensen deze voedingsstoffen zelf eten?

Geschikt voor menselijke voeding

Bijvoorbeeld erwten en granen van voedselkwaliteit, na bereiding.

Niet rechtstreeks voor mensen

Bijvoorbeeld bierdrif en koolzaadschroot als voedergrondstof.

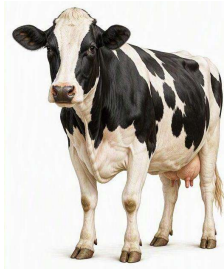
Ook grondgebruik telt: niet-eetbaar voer kan groeien op grond die geschikt is voor voedselgewassen.

ILVO

4

WAT GEBRUIKEN WE AL?

Voorbeelden van eiwitrijke nevenstromen in diervoeder

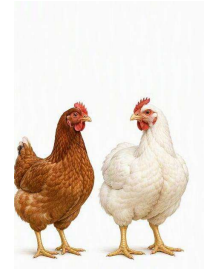
Melkvee

Bierdraf, sojaschroot,
koolzaadschroot,
lijnzaadschroot, DDGS, ...
Pensmicrobioom

Varkens

Sojaschroot, kolzaadschroot,
tarwegluten, DDGS, ...
Aminozuren & Verteerbaarheid

Pluimvee

Sojaschroot,
koolzaadschroot,
zonnepitschroot,
tarwegluten DDGS, ...
Aminozuren & Verteerbaarheid

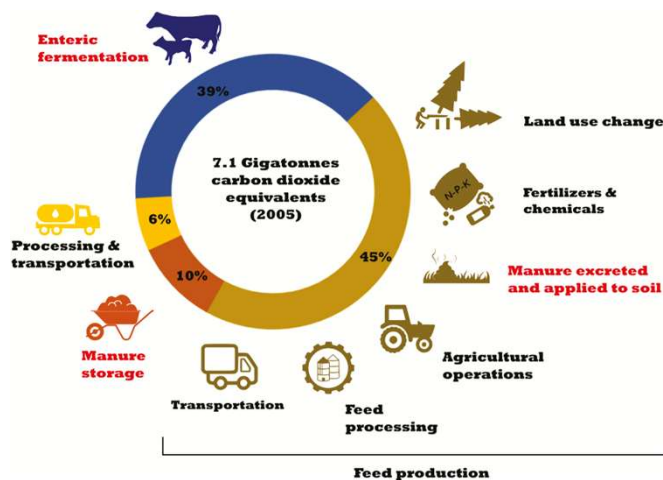
DDGS = gedroogde nevenstroom van graanvergisting. Voorbeelden, geen ranglijst of gebruikspercentages.

ILVO

5

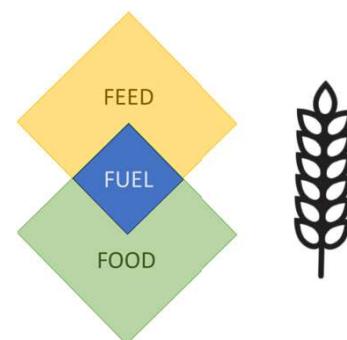
Waarom meer circulaire eiwitbronnen?

Klimaatimpact veehouderij

Historische context: wereldwijde uitstoot, data 2005. Figuur: Grossi et al., 2018.

Concurrentie

Meer nevenstromen, mogelijks lager voetafdruk

Klimaatwinst hangt af van bron, verwerking en vervanging.

ILVO

6

GESCHIKT ALS DIERVOEDER?

Wat maakt een circulaire eiwitbron geschikt als diervoeder?

01 Voedt het het dier goed?	Levert het bruikbaar eiwit en past het in het rantsoen?
02 Is het veilig en toegelaten?	Kunnen we de kwaliteit waarborgen en mogen we het gebruiken?
03 Werkt het in de praktijk?	Is het voldoende beschikbaar, betaalbaar en goed te bewaren en verwerken?
04 Levert het milieuwinst op?	Wat kosten verwerking en transport, en welke grondstof vervangt het?

ILVO

7

ILVO-ONDERZOEK IN HET KORT

Circulaire eiwitten voor melkvee, varkens en pluimvee

Melkvee

EKOPTI / KRINGLOOPKOE / ...

Eiwit beter benutten

EKOPTI: eiwitbesparing.
KRINGLOOPKOE: circulair voer en efficiëntere eiwitbenutting.

CIRCFEED en NUTRIVAGRO: voor alle drie de diersoorten.

Ook natte nevenstromen: inzet, bewaring en voederwaardering.

Varkens

DEMOSOJAVRIJ / LUZEX / ...

Soja vervangen

Sojavrij: groei behouden.
Duurder, lager slachtrendement.
LUZEX: eiwit uit gras-klaver en luzerne.

Pluimvee

GENEBECON / VALGORIZE / LEGMEME / LUZEX / FEATURE / ...

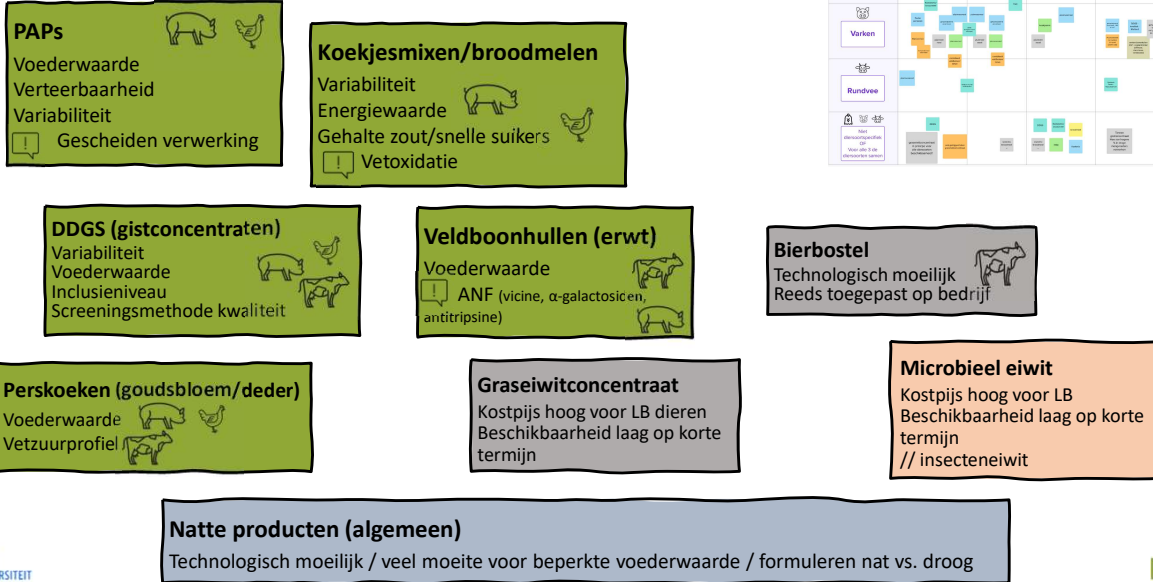
Algen, insecten, melkwei en groenvoedereiwit

Mogelijkheden bij gerichte inmenging.
Verwerking, dosering en kosten bepalen de inzet.

ILVO

8

CIRCFEED workshop

9

KANSEN OP KORTE TERMIJN

Bestaande eiwitstromen beter benutten

Natte én droge nevenstromen

Nat: bierdraf, graseiwit, tarwegistconcentraat

Droog: schroten, DDGS, erwten, bonnen
Al in gebruik. Betera kwaliteitsbeoordeling en passende rantsoenen vergroten de inzet.
Nat: droge stof, houdbaarheid en transport tellen mee. Ook samenstelling en verwerking zijn cruciaal.

Verwerkte dierlijke eiwitten

Uit toegelaten slachtnevenstromen

Eiwit buiten menselijke voeding blijft beschikbaar voor varkens en pluimvee.

Strikte scheiding en traceerbaarheid.
Niet voor melkvee.

ILVO

10

NIEUWE BRONNEN VOOR MORGEN

Veelbelovende routes, met voorwaarden voor opschaling

BRON OF ROUTE

Microbieel eiwit

WAAROM VEELBELOVEND?

Fermentatie zet reststromen om in eiwitrijke biomassa.

WAT MOET NOG BETER?

Kosten, energie en veilige, constante voederwaarde.

Insecteneiwit

Benut toegelaten reststromen voor voedingrediënten.

Productiekosten en stabiele afzet.

Algen- en zeewierresten

Tweede toepassing na winning van waardevolle stoffen.

Verteerbaarheid en verwerking. Gerichte inmenging.

Gras-klaver- en luzerne-eiwit

Potentieel om soja deels te vervangen bij varkens en kippen.

Energie- en logistieke kosten. Alle fracties benutten.

De beste keuze verschilt per dier en keten. Ook de verwerking en benutting van restfracties bepalen de milieuwinst.

Synthese van onderzoekspotentieel, geen officiële ILVO-rangschikking.

ILVO

11

WAT NEMEN WE MEE?

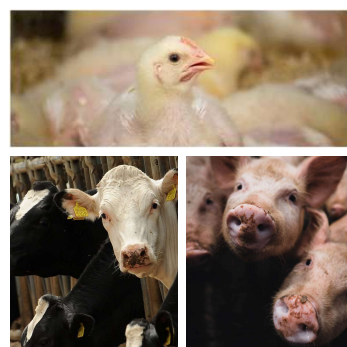
Circulaire eiwitten in de praktijk

Vandaag Bestaande natte en droge nevenstromen beter benutten.

Morgen Nieuwe eiwitbronnen bieden kansen. Kosten en verwerking bepalen de inzet.

Altijd Passend bij het dier, veilig en toegelaten, met aantoonbare milieuwinst.

De beste keuze verschilt per dier en per keten.

ILVO

12

Dank u!

VRAGEN ?

Contact:

Instituut voor Landbouw-,
Visserij- en Voedingsonderzoek
Scheldeweg 68
9090 Melle – België
T + 32 (0)9 272 26 00

Marta.Lourenco@ilvo.vlaanderen.be
www.ilvo.vlaanderen.be

ILVO